

ТОНИ ДИМОВСКИ

ДИРЕКТОР НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ

ВО ДЕКЕМВРИ СТАРТУВА

ИПАРД-ПРОГРАМАТА ЗА МАКЕДОНСКОТО ЗЕМЈОДЕЛСТВО

На завршниот состанок од ревизорската мисија за акредитација на системот за имплементација на ИПАРД од ревизорите на директоратот за земјоделство бевме известени дека согласно наодите на ревизорскиот извештај ќе предложи пренесување на правото за управување со овие средства или т.н. акредитација. Според нивните процедури истата треба да ја очекуваме во текот на ноември по одобрувањето на ревизорскиот извештај во меѓуресорските консултации во останатите директорати. Се надеваме дека извештајот набрзо ќе биде доставен до директоратите, а потоа ќе биде објавена одлуката за пренесување на правото за управување со овие средства. Како и да е, подготовките околу огласот се во тек и во функција на брза достапност на средствата од ИПАРД планираме да го кои објавиме во декември.

Верица Јорданова
Jordanova@kapital.com.mk

■ Познато е дека ИПАРД-програмата е дизајнирана да ги научи крајните корисници да работат според строгите ЕУ-правила. Во делот на критериумите за аплицирање во кои делови може да се очекува дека би постоеле најголеми пречки во ефективното користење на парите?

Критериумите за аплицирање по мерките за кои се однесува акредитацијата прецизно се дефинирани за секоја мерка на поддршка со ИПАРД- програмата. За мерката наменета за инвестиции во земјоделските стопанства основен критериум е стопанството да биде регистрирано во Единствениот регистар на земјоделските стопанства на МЗШВ како и да ги има подмирено сите давачки кон државата (даноци и придонеси, долгови кон МЗШВ по основа на склучен договор за закуп на државно земјиште и набавка на механизација).

Доколку станува збор за втората мерка за инвестиции во преработката и пласман на земјоделските и земјоделско-прехранбените производи за нивно реструктурирање и надградба до стандардите на Европската унија, критериум е барателите да бидат трговски друштва основани согласно Законот за трговски друштва. Доколку се работи за инвестиции за воспоставување на собирни центри за овошје, зеленчук или млеко, како баратели може да се јават и земјоделски задруги основани согласно Законот за задругите. Доколку како барател се јави пак големо претпријатие односно производствени капацитети кои се наоѓаат на една локација и во кои се извршува една производна дејност поврзана со преработка на земјоделски производи критериум е тоа да е регулирано согласно законот за безбедност на храна и на производите и материјалите што даѓаат во контакт со храна согласно Законот за ветеринарно јавно здравство.

Во однос на третата мерка наменета за поттикнување на микро бизниси во рурални средини и развој на руралниот туризам, критериум е како баратели да се јават земјоделски стопанства, занаетчии, микропретпријатија, сопственици концесионери, земјоделски задруги или трговци поединци сите регистрирани согласно со одветните закони.

За да нема застои и пречки потребно е барањата да се поднесуваат согласно дефинираниот профил на барателите за кои се креирани мерките. Покрај овие постојат и посебни критериуми кои попрецизно ги дефинираат барателите според минималните капацитети со кои е потребно да располагаат.

■ Еден од главните проблеми во македонскиот земјоделско-преработувачки комплекс е финансирањето. Со оглед на тоа што ИПАРД-от е замислен крајниот корисник сам да си

ги обезбеди 100% од потребните средства, а европските пари и националното кофинансирање ќе ги добијат по успешното реализирање на инвестицијата, каков исход очекувате?

ИПАРД-програмата е новитет и ќе се имплементира по процедури кои се базираат на принципите на цврст финансиски менаџмент. Во врска со обезбедувањето на потребните финансиски средства земјоделците и банките извесно искуство со сличен концепт на кофинансирање стекнаа преку имплементацијата на националната Програма за рурален развој. На располагање на потенцијалните корисници им се достапни и средствата од Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд со плаќање средства преку комерцијални банки притоа овозможувајќи пониска каматна стапка на кредитобарателите- земјоделци, потоа средства од фондации кои се спремни да финансираат мали и средни претпријатија и секако очекуваните поволности од МБПР.

■ **Со оглед на сложените процедури и строги критериуми за користење на ИПАРД, мислите ли дека програмата ќе делува демотивирачки на македонските корисници кои повеќе сакаат и бараат субвенции?**

Оваа програма нуди поддршка со поинаква димензија. Покомплексна е од досегашните, но прилагодувањето на начинот за доаѓање до овие средства покрај достигнувањето на стандардите на ЕУ ќе придонесе за поголема конкурентност на нашето земјоделско производство и поперспективна рурална средина. Впрочем околу мотивираноста за аплицирање би ги споменал познатите позитивни искуства на повеќе земји сега веќе членки на ЕУ кои користеле средства за рурален развој од слични програми.

■ **Каква ќе биде процедурата од објавување на огласот па понатаму?**

Периодот за аплицирање по објавувањето на огласот изнесува 60 дена. Во тој рок се очекува заинтересираните да поста-

- Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој овој
- месец ја очекува акредитацијата од Европската комисија од Брисел, која е
- предуслов за отпочнување на користењето на ИПАРД, петтата компонента
- наменета за рурален развој од претпристапната помош за земјите-кандидати
- за членство во ЕУ, ИПА.
- Веднаш потоа, во почетокот на декември се очекува објавување и на првиот
- оглас кој ќе се однесува на можноста за искористување на ИПАРД средствата
- за 2007, 2008 и 2009 година во износ од околу 20 милиони евра. Паралелно,
- Министерството за земјоделство интензивно врши обуки за информирање на
- крајните корисници ширум Македонија.
- За ИПАРД-програмата, нејзините можности и начини за користење, како и за
- ефектите кои македонското земјоделство ќе ги има од истата, разговараме со
- Тони Димовски, првиот човек на Агенцијата за финансиска поддршка во
- земјоделството и руралниот развој или попозната како Платежна агенција

пат согласно инструкциите. Барањата ќе се доставуваат до Платежната агенција, по што ќе следи утврдување на соодветноста и комплетноста на документацијата, потоа евалуација на проектите, контроли на терен пред склучување на договорите со корисниците, потоа фазата на склучување на договорите во кои ќе бидат прецизирани условите под кои проектите ќе бидат кофинансирани, а по нивното реализирање потврдено од теренските контроли. Според сценариото за објавување на оглас во декември можеме да очекуваме првите договори да бидат склучени во април/мај 2010 година, а со тоа и да отпочнат активностите за реализација на инвестициите.

■ **Дали корисникот треба да ги има обезбедено средствата пред склучувањето на договорот?**

Воопшто, уште при планирањето на одредена инвестиција потребно е инвеститорот да има план како ќе го обезбеди вкупниот износ на средства за истата. Ова е потребно за отпочнување на инвестицијата набрзо по склучувањето на договорот за кофинансирање. Во зависност од деловниот план односно перспективноста на проектот всушност се иницира и инвестирањето односно интересот за кре-

дотирање на проектот од кредиторите. Со договорот ќе се дефинира и периодот на реализација на проектот, односно фазите во кои ќе се реализира. Сето ова укажува дека е потребно да бидат обезбедени вкупните потребни средства за успешно финализирање на проектот впрочем како и при имплементацијата на националната програма за рурален развој.

■ **Која е крајната цел од користење на европските фондови за рурален развој?**

Крајната цел од користењето на средства од европските фондови или во случајов претпристапната помош од петтата компонента од ИПА е:

-Подобрување на пазарната ефикасност и спроведување на стандардите на Европската унија преку реструктурирање и надградба на земјоделско-прехранбениот сектор до стандардите на ЕУ и преку зголемување на конкурентската спремност на земјоделскиот сектор за пристап кон ЕУ.

-Развој на руралната економија преку диверзификација на економските активности во руралните средини со цел да му се овозможи на руралното население дополнителни извори на приходи и отворање на нови можности за вработување во руралните области.